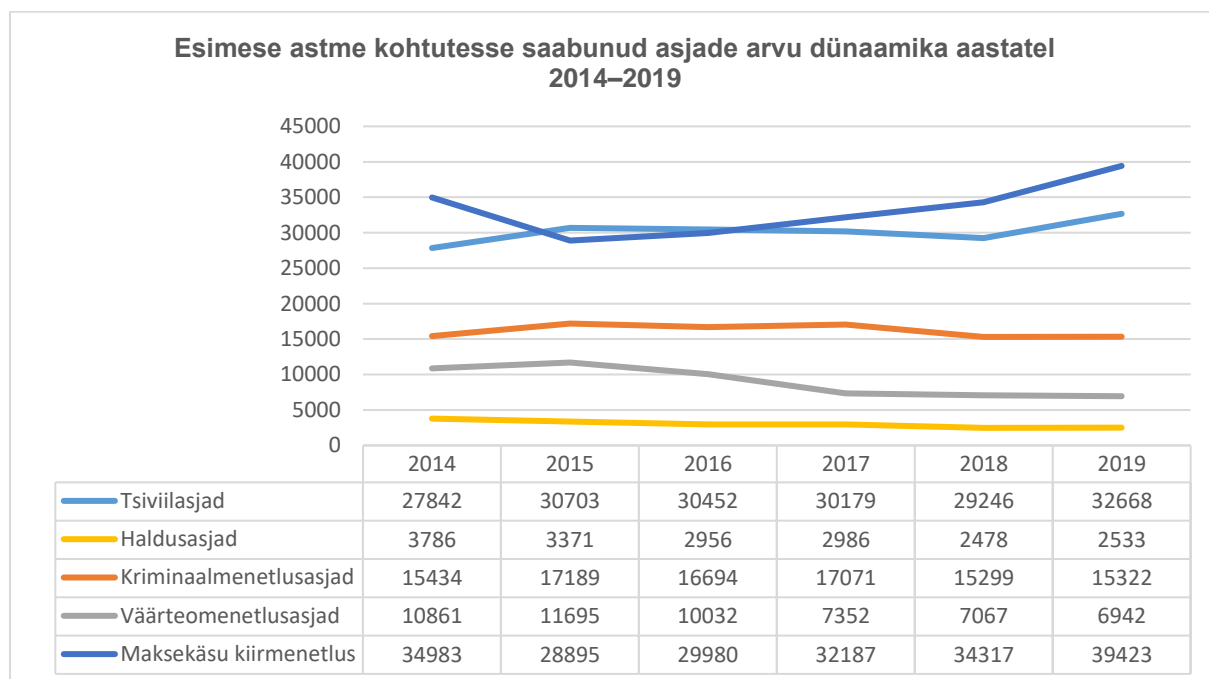

Kohtute 2019. a menetlusstatistika ülevaade

1. TSIVIIL-, HALDUS-, KRIMINAAL- JA VÄÄRTEOASJAD

1.1. Esimese astme kohtud

2019. a saabus maakohtutesse lahendamiseks kokku **32 668** tsiviilasja (11,7% rohkem kui 2018. a), **39 423** maksekäsu kiirmenetluse asja (14,9% rohkem kui 2018. a), **15 322** kriminaalmenetlusasja¹, sh **5666** kriminaalasja (3,6% vähem kui 2018. a) ning **6942** väärteomenetlusasja² (1,8% vähem kui 2018. a). Halduskohtutesse saabus lahendamiseks **2533** haldusasja (2,2% rohkem kui 2018. a).

Joonis 1. Esimese astme kohtutesse saabunud asjade dünaamika aastatel 2014–2019

Andmete allikas: Justiitsministeerium

Maakohtutes lahendati kokku **31 114** tsiviilasja, millest Harju Maakohtus **15 276**, Pärnu Maakohtus **3843**, Tartu Maakohtus **7237** ja Viru Maakohtus **4758**. Maakohtutes lahendatud asjade koguhulgast rohkem kui pooled ehk 56% lahendati hagimenetluses (kokku lahendati 17 433 hagimenetlusasja), 41,4% tsiviilasjadest lahendati hagita menetluses. Esialgse õigusabi või hagi tagamise asjad moodustasid 1,6%, eeltõendamismenetluse asjad 0,2% ja teiste kohtute erinõuded 0,5% lahendatud asjadest.

¹ Kriminaalmenetlusasjadena on käsitatavad kõik kriminaalkohtumenetluses maakohtutesse saabuvad asjad, mis jagunevad järgmiselt: eeluurimiskohtuniku asjad, täitmiskohtuniku asjad, kokkuleppemenetlusasjad, lühimenetlusasjad, käskmenetlusasjad, üldmenetlusasjad, psühhiaatrilise sundravi kohaldamise asjad, rahvusvahelise koostöö asjad ja riigi õigusabi asjad.

² Väärteomenetlusasjadeks on kõik väärteomenetluse käigus kohtusse saabunud asjad, millele kohtute infosüsteemis antakse kohtuasja statistiline kategooria ja liik (kohtusse karistuse määramiseks esitatud füüsilise või juriidilise isiku väärteoasjad ning füüsilise või juriidilise isiku kohtusse lahendamiseks esitatud kaebused kohtuvälise menetleja otsuse või tegevuse peale, samuti täitmise asjad).

2019. a sisuliselt lahendatud asjade jagunemises erinevusi võrreldes eelmiste aastatega üldjoontes ei olnud. Maakohtutes lahendati kõige rohkem **võlaõiguse asju** (37,3% lahendatud asjadest), **perekonnaõiguse asju** (20,4% lahendatud asjadest) ja **tsiviilseadustiku üldosa seaduse kohaldamisega seotud asju** (13,0% lahendatud asjadest). Ülejäänud 31,2% jagunesid täitmise, pankroti, ühinguõiguse, tööõiguse, asjaõiguse, rahvusvahelise õigusabi ja muude tsiviilasjade vahel. Seejuures lahendati 31,2% tsiviilasju (Harju Maakohtus 33,9%; Pärnu Maakohtus 34,6%; Tartu Maakohtus 27,1% ja Viru Maakohtus 26,2%) paberivabas menetluses.

Maakohtutes lahendati kokku **15 346** kriminaalmenetlusasja, mis menetlusliigi sees jagunesid järgmiselt: 36,9% lahendatud asjadest moodustasid **kriminaalasjad** (nendest 22,4% esitati lahendamiseks kiirmenetluses), 28,1% **täitmiskohtuniku asjad**, 28,9% **eeluurimiskohtuniku asjad**, 5% **rahvusvahelise koostöö asjad** ja 1% muud kriminaalmenetlusasjad. Kriminaalasju lahendati maakohtutes kokku **5689**, millest Harju Maakohtus **2275**, Pärnu Maakohtus **825**, Tartu Maakohtus **1473** ja Viru Maakohtus **1116**. Väärteomenetlusasju lahendati maakohtutes kokku **6905**, millest Harju Maakohtus **2706**, Pärnu Maakohtus **984**, Tartu Maakohtus **1685** ja Viru Maakohtus **1530**. Maakohtutes lahendati kokku **2087 väärteoasja ja väärteokaebust**, mis sisuliselt jagunesid järgmiselt: 73,1% **liiklusväärteod**, 4,6% **rahvatervisevastased väärteod**, 4,5% **varavastased väärteod**, 2,4% **keskkonnaväärteod** ning 15,4% muud väärteod.

2019. a lahendati halduskohtutes kokku **2388** haldusasja, millest Tallinna Halduskohtus **1262** ja Tartu Halduskohtus **1126**. Sisuliselt lahendati kõige rohkem **korrakaitse asju** (34,3% lahendatud asjadest), 13% lahendatud asjadest olid **maksuõiguse asjad**, 9,9% **rahvastiku asjad**, 6,6% **planeerimise ja ehituse asjad**, 6% **sotsiaalõiguse asjad**, 5% **majandushaldusõiguse asjad**, 4% **teenistussuhete asjad** ning 21,0% muud haldusasjad. Seejuures lahendati 21,8% haldusasjadest (Tallinna Halduskohtus 41,3% ja Tartu Halduskohtus 11,5%) paberivabas menetluses.

1.2. Teise astme kohtud

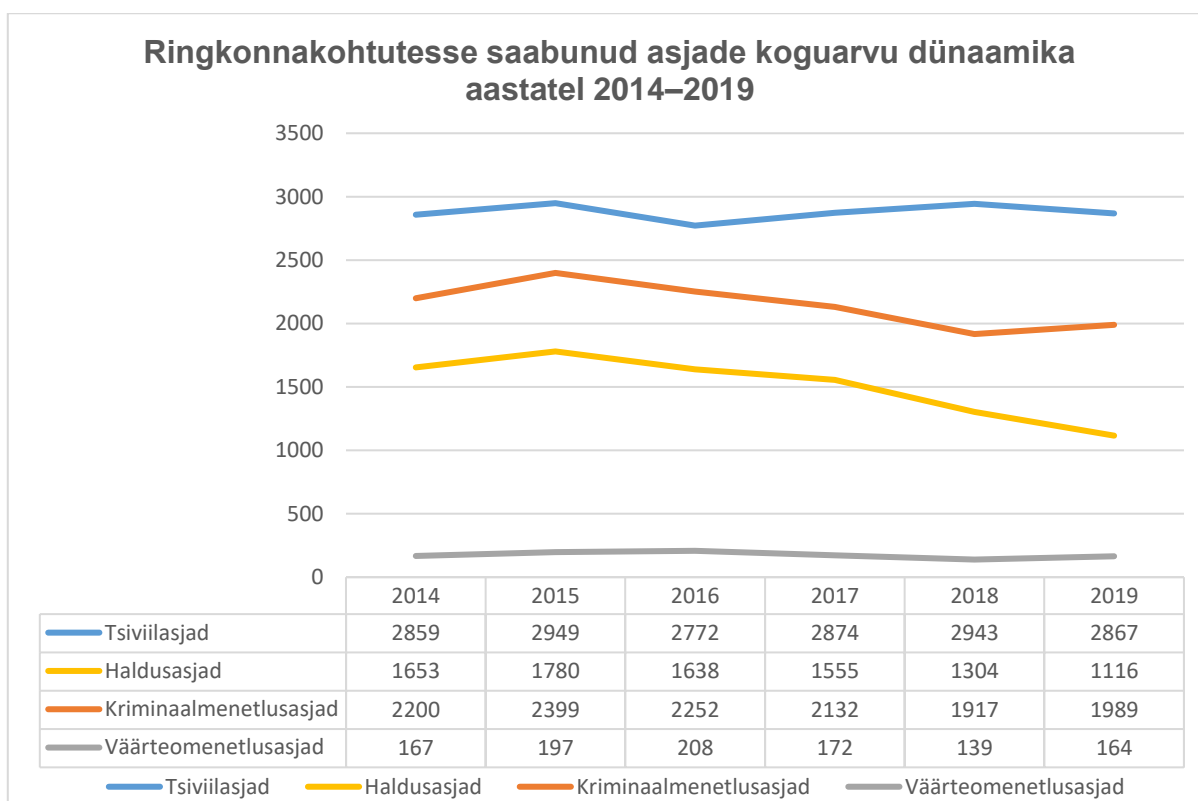
Ringkonnakohtutesse saabus 2019. a apellatsioon- ja määruskaebemenetluses kokku **2867** tsiviilasja (2,6% vähem kui 2018. a), **1116** haldusasja (14,4% vähem kui 2018. a), **1989** kriminaalmenetlusasja (3,8% rohkem kui 2018. a) ja **164** väärteomenetlusasja (17,9% rohkem kui 2018. a).

2019. a jooksul lahendati ringkonnakohtutes **tsiviilasju** kokku **2760** (Tallinna Ringkonnakohtus 1948 ja Tartu Ringkonnakohtus 812), sh apellatsioonimenetluses **1208** ning määruskaebemenetluses **1528**. Ringkonnakohtutes sisuliselt lahendatud asjadest oli ligikaudu kolmandik (31%) **võlaõiguse asjad**, 15,4% **perekonnaõiguse asjad**, 10,0% **täitmisõiguse asjad**, 9% **pankrotiõiguse asjad** ja 8% **asjaõiguse asjad**. Ülejäänud tsiviilasju (ühingu- ja tööõiguse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ning muud asjad) oli kokku veidi alla kolmandiku lahendatud tsiviilasjadest. Seejuures lahendati 7,6% tsiviilasjadest (Tallinna Ringkonnakohtus 8,3% ja Tartu Ringkonnakohtus 5,9%) paberivabas menetluses.

2019. a jooksul lahendati ringkonnakohtutes **kriminaalmenetlusasju** kokku **1974** (Tallinna Ringkonnakohtus 1007 ja Tartu Ringkonnakohtus 967), sh apellatsioonimenetluses **450** kriminaalasja, määruskaebemenetluses **1356** asja ja **168** ringkonnakohtus alustatud asja. Ringkonnakohtutes lahendatud asjadest ligikaudu kolmandik (31,7%) olid **täitmiskohtuniku asjad**. **Eeluurimiskohtuniku asjad** moodustasid 28,2%, **kriminaalasjad** 27,6% ja **Riigiprokuratuuri tegevuse peale esitatud kaebused** 8,8% lahendatud asjadest. Väärteomenetlusasju lahendati kokku **158**, mõlemas ringkonnakohtus 79.

Seejuures lahendati paberivabas menetluses ringkonnakohtutes kokku 13,1% määruskaebemenetluse asjadest (eeluurimiskohtuniku ja riigi õigusabi asjad ning kaebused Riigiprokuratuuri tegevuse peale). Tallinna Ringkonnakohtus lahendati paberivabas menetluses 16,3% ja Tartu Ringkonnakohtus 10,1%

määruskaebemenetluse asjadest. Väärteomenetluses lahendati paberivabas menetluses 48 täitmisasja määruskaebemenetluses, sh Tallinna Ringkonnakohtus 11 ja Tartu Ringkonnakohtus 37.

Joonis 3. Teise astme kohtutesse saabunud asjade dünaamika aastatel 2014–2019

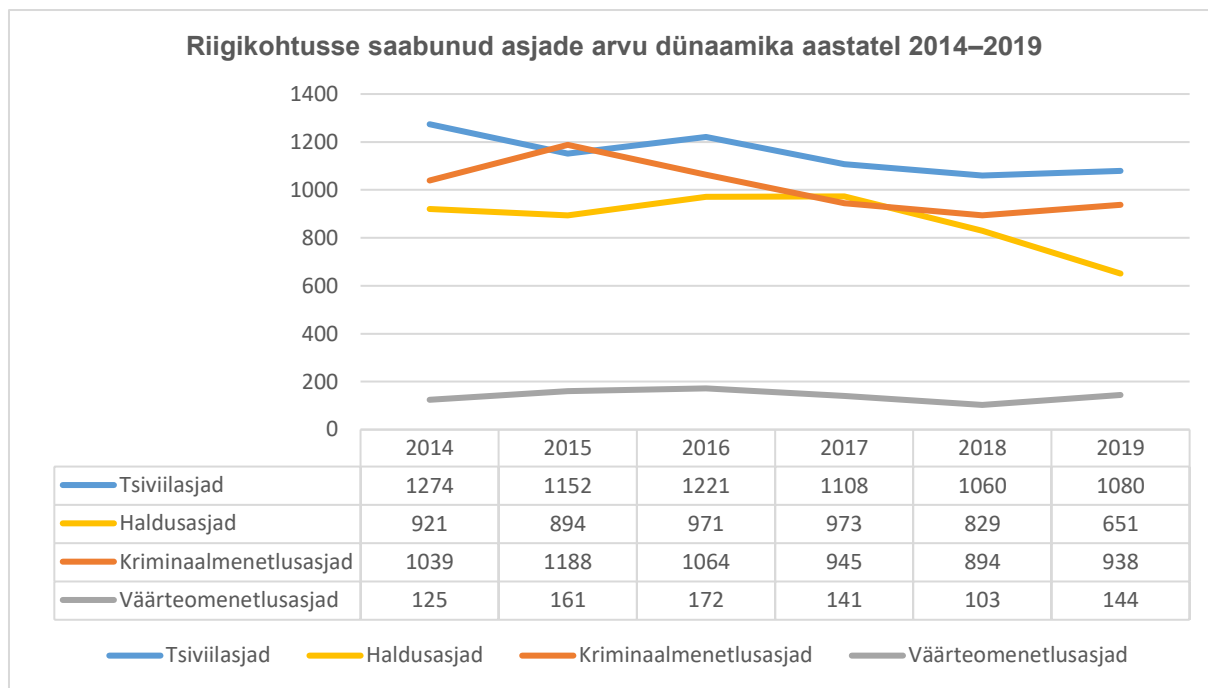
Andmete allikas: Justiitsministeerium

2019. a jooksul lahendati ringkonnakohtutes haldusasju kokku **1445** (Tallinna Ringkonnakohtus 645 ja Tartu Ringkonnakohtus 500), sh apellatsioonimenetluses **518** ning määruskaebemenetluses **627**. Sisuliselt lahendati ringkonnakohtutes kõige enam **korraaitse asju** (32,5% lahendatud asjadest), millest omakorda enamiku moodustasid **vanglate asjad** (80%). Rohkem oli veel **maksuõiguse** (15,6% lahendatud asjadest), **planeerimise ja ehituse** (12%) ja **rahvastiku asju** (10%). **Sotsiaalõiguse, riigihangete ja muud asjad** moodustasid kokku kolmandiku lahendatud asjadest.

1.3. Riigikohus

Riigikohtusse saabus 2019. a **2813** menetlustaotlust³: **1080** tsiviilasjades, **1082** kriminaal- ja väärteomenetlusasjades ning **651** haldusasjades. Riigikohtul on seaduse järgi õigus otsustada, kas kohtusse esitatud menetlustaotlust madalama astme kohtu lahendite seaduslikkuse tagamise, kohtupraktika ühtlustamise või menetlusõiguse edasiarendamise eesmärgil menetleda või mitte. Läbivaadatud 2389 menetlusloa taotlusest, mille kohta tehti menetluse võtmise või võtmata jätmise määrus, võeti 2019. a menetlusesse **313 taotlust, s.o 13%**.

³ Menetlustaotlused – kõik taotlused, sealhulgas riigi õigusabi ja menetlusabi taotlused.

Joonis 4. Riigikohtusse saabunud asjade dünaamika aastatel 2014–2019

Andmete allikas: Riigikohus

2019. a lahendas Riigikohus kokku **290** kohtuasja. **Tsiviilkolleegium** lahendas 2019. a **141** kohtuasja. **Kriminaalkolleegium** lahendas **66** süüteoasja, neist 54 kuriteoasja ja 12 väärteoasja. **Halduskolleegium** vaatas läbi **82** haldusasja.

2. PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE ASJAD

Põhiseaduslikkuse järelevalve menetluses vaadati Riigikohtus 2019. a läbi **45** kohtuasja. Alljärgnev kajastab detailsemalt põhiseaduslikkuse järelevalve korras läbivaadatud kohtuasjade tulemusi. Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumis ja Riigikohtu üldkogus läbi vaadatud asjades tunnistati vaidlustatud õigusakti säte põhiseaduse vastaseks ja kehtetuks seitsmes asjas ning ühes asjas tunnistati põhiseadusega vastuolus olevaks jõustumata õigustloov akt. Üks kord rahuldati taotlus tühistada Vabariigi Valimiskomisjoni otsus ja kohustati teda tegema asjas uus otsus. Rahuldamata jäeti 28 taotlust ja läbi vaatamata tagastati kaheksa.

		Kokku	Jõustu- mata õigust- loov akt	Seadus	KOV-i akt	VVK otsus või toiming	Ministri määrus	Riigikogu otsus (tegemata jätmine)	
2019. a läbi vaadatud PSJV asjad		45	100	1	9	1	31	2	1
Taotluse esitaja	President	1	2	1					
	Õiguskantsler	1	2			1			
	Kohus	8	18		6		2		
	KOV-i volikogu	1	2		1				
	Muu isik	34	76		2		31		1
Tulemus	Taotluse rahuldamine või sätte põhiseadusvastasuse tunnistamine	9	20	5	5	1	1	1	
	Taotluse rahuldamata jätmise; sätte põhiseadusvastasuse eitamine	28	62		2		25	1	
	Kaebuse läbi vaatamata tagastamine	8	18		2		5		1

Joonis 5. Kohtuasjade läbivaatamise tulemused põhiseaduslikkuse järelevalves 2019. a
Andmete allikas: Riigikohus